

Резчиков В. Д.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Сучасна економічна наука виходить з того, що мета підприємницької діяльності далеко не завжди розглядається з позиції отримання максимального прибутку. Сьогодні мета розуміється, перш за все, в забезпеченні довгострокового динамічного розвитку [3, с. 81]. В даному контексті слід розуміти розвиток як найбільш важливу складову всього підприємництва. Можна провести паралель між розвитком і дисбалансом. Так, забезпечити розвиток неможливо, не порушуючи його; в певний момент це сприяє виникненню невизначеності, оскільки неможливо прорахувати характер всіх процесів, що супроводжують розвиток. Таким чином, виникає наступний ланцюжок: порушення рівноваги – розвиток – невизначеність – підприємницькі ризики. Елементи цього ланцюга можуть змінюватися місцями під впливом різних зовнішніх і внутрішніх факторів. Розвитку суб'єктів підприємництва неможливо досягти без інвестицій, що підсилює значимість ризиків, які супроводжують весь інвестиційний процес. У зв'язку з цим значимість інвестиційних ризиків наростає, особливо – в умовах глобалізації, що актуалізує питання пов'язані з інвестиціями в інноваційні проекти.

В умовах глобалізації та динамічного науково-технічного прогресу інноваційний розвиток є найбільш адекватним типом розвитку для всіх країн, оскільки дозволяє їм займати гідні конкурентні позиції на світовому ринку. При цьому можна говорити про залежність між ефективністю підприємницької діяльності та кількістю інноваційних проектів, а також масштабами інновацій в галузевому або територіальному розрізі. На жаль, будь-який інноваційний проект несе не тільки потенційні вигоди, але і ризики. На практиці ці ризики повинні оцінюватися в залежності від типу проекту та його життєвого циклу. Це формує додаткові проблеми, зумовлені тим, що на різних етапах життєвого циклу інноваційного проекту можуть формуватися специфічні ризики, які мають як внутрішні, так і зовнішні причини. Що стосується внутрішніх причин, то вони, як правило, стають наслідком результатів реалізації попереднього етапу. Стосовно особливостей функціонування суб'єктів підприємництва вітчизняного сектора, зазвичай виділяють наступні типи інноваційних проектів [3]:

- 1) впровадження у виробництво технологічно нового товару;
- 2) модернізація виробленого товару;

- 3) застосування технічно більш досконалих засобів виробництва;
- 4) модернізація використовуваних засобів виробництв.

Зазначені чотири типи інноваційних проектів можна ще деталізувати в залежності від ступеня потреби в інтелектуальних ресурсах або інтелектуалізації праці. Чим вище вимоги до інтелектуальної складової трудової діяльності, тим більше ризиків може виникати в процесі переходу суб'єкта підприємництва на новий рівень розвитку [1, с. 270]. Їх причини можуть бути пов'язані зі складністю пошуку та залучення нових кадрів і підвищення кваліфікації діючих працівників, виникненням помилок при навчанні, витоком інформації та ін. Отже можна визначити основні види ризиків, які можуть при цьому виникати:

- 1) Недостатність або відсутність постачальників (мова йде про постачання ресурсів, витратних матеріалів, комплектуючих та ін.). Особливо важливо це, якщо мова йде про великі інвестиційні проекти;

- 2) Ризик диверсифікації постачальників, якщо вони з якоїсь причини не виконують умови укладеного контракту або не можуть виконувати його в обумовлені терміни. Зазвичай це також відбувається з дуже великими інвестиційними проектами;

- 3) Ризик, обумовлений високою технологічною складністю інвестиційного проекту, що має велику кількість проміжних етапів;

- 4) Ризик невиходу на плановий обсяг виробництва та отримання незадовільних фінансових результатів. Сюди ж відносять і неточність вибору цільових споживачів, і неправильний розрахунок їх потреби в даному виді інноваційної продукції;

- 5) Помилки в розрахунках і побудові логістичних ланцюгів, як на поставку вихідної сировини, так і на доставку готової продукції споживачеві. Крім того, тут може з'явитись ризик недостатньо ефективної цінової і збутової політики;

- 6) Ризик укладення договорів з неплатоспроможними партнерами або з партнерами, які мають погану репутацію щодо виконання ними зобов'язань, як за якістю сировини, що поставляється, так і за розрахунками за отриману продукцію;

- 7) Ризик неточного проектування проекту. Великі помилки можуть привести до неможливості реалізації проекту, що тягне за собою важкі наслідки.

Слід зауважити, що кожен з наведених видів ризиків може трансформуватися з урахуванням специфіки типу інноваційних проектів. Таким чином, суб'єкти підприємництва сьогодні знаходяться на новому етапі розвитку, який визначається глобалізацією, трансформацією системи економічних зв'язків,

а також інформатизацією всіх сфер господарської діяльності. І це, в першу чергу, пов'язано з виникненням ризиків, якісне та ефективне управління якими здатне забезпечити успішне функціонування вітчизняних суб'єктів підприємництва.

Список використаних джерел:

1. Гвініашвілі Т. З. Науково-методичне забезпечення управління ризиками інноваційної діяльності на промислових підприємствах / Т. З. Гвініашвілі, Т. В. Гринько // Економіка та підприємництво: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2017. – № 39. – С. 267–278.
2. Grynko T. Organisational and economic mechanism of business entities' innovative development management / T. Grynko, T. Gviniashvili // Economical annals-XXI, 2017. – №165 (5-6). – P. 80–83.
3. Олійник Л. В. Управління інноваційним розвитком підприємства на основі формування інноваційних програм / Л. В. Олійник // Економіка та суспільство. – 2017. – № 3 (27). – С. 51–59.
4. Гринько Т. В. Формування системи управління інноваційним розвитком / Т. В. Гринько // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – №4. – С. 39–43.

Русс Д. А., Тімар І. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РІЧКОВОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Україна ставши на шлях євроінтеграції, підписавши Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, прийняла на себе певні зобов'язання в частині подальшого активного розвитку внутрішнього річкового транспорту, що вимагає розробки «стратегії розвитку річкового транспорту на основі національної транспортної політики, включення річкового транспорту в систему мультимодальних перевезень та мережу пріоритетних транспортних маршрутів з огляду на підтримку впровадження державної політики щодо розвитку України як транзитної держави, імплементації до національного законодавства норм європейського права в галузі внутрішнього водного транспорту». [1].

Україну вважають країною, яка має значний природний потенціал розвитку річкових транспортних перевезень. В нашій країні загальна довжина річок, придатних до судноплавства складає 4 400 км. Найбільш значущими є судноплавні шляхи Дніпра – довжина 1,2 тис. км і середня глибина 3,65 м, з протоками (Десни і Прип'яті), що забезпечують близько 90% загального обсягу перевезень річковим транспортом. На інші річки (Дунай – 160 км, Буг – 155 км та інші